

Ndị Alakụba

Islam, bụzi okpukpe bụ isi n'ụwa. Ọ tọrọ ntọala na Arabia dabere na nkuzi nke

Muhammad, onye a na-akpọ Onyeoziri ma ọ bụ onye amụma. Okwu Arabic nke Islam, pụtara ka nyefere, na na Koran, Islam's guidebook, ọ pụtara "itọhapụ uche nke

Chineke na Onyeoziri Ya.' Enwere opekata mpe ntụaka iri abụọ na ise na Koran nke chọrọ ka a

Muslim kwesiri ntụkwasị obi 'rubere Chineke isi ma rubere Onyeoziri isi' (Sura 5:90 bụ na ihe atụ.) Akwụkwọ Nso nke

A na-amata Koran ma guo ya ma kpọọ Surah. Koran na-amata ndị kwesiri ntụkwasị obi

dị ka ndị Alakụba nke Muhammad bụ onye mbụ. (Sura 6:138) Ndị Alakụba na-aga ụlọ alakụba maka

ekpere, okwuchukwu, na ndumọdụ. A na-akpọ mbọ dị nsọ igbasa Islam 'jihad.' Ise ahụ

ogidi Islam bụ;

1. Kwupụta na Allah bụ otu ezi Chineke nakwa na Muhammad bụ onye amụma ya.

2. Na-ekpe ekpere ugboro ise kwa ụbọchị chere Mecca ihu.

3. Nye onyinye ebere

4. Na-ebu ọnụ n'ọnwá Ramadan.

5. Mee njem njem na Mecca opekata mpe otu oge na ndụ gi.

Orụ nke atọ nke onye Alakụba inye onyinye, ma ọ bụ ikwụ 'zakat' nke bụ ụtụ isi na mbụ

Muham were na emesia site n'aka ndị Alakụba na ndị otu obodo bara ọgaranya,

nke kachasi iji nyere ndị ogbenye aka, mana ejirikwa ya maka imeri ndị toghatara na Islam, maka mgbaputa nke ndị a dọrọ n'agha,

maka enyemaka nke ndị mmadụ na dept, na maka jihad, ma ọ bụ Nso Agha; mgba maka ebumnuche Islam. Ọ

bụ ụtụ isi nke 2 1/2% nke ego ma nwee ike iji ya maka ahụike, agumakwukwọ, njem na

nkwukorita. N'otutu steeti Muslim goọmentị anaghizi anakota zakat, mana

ka bụ ọrụ dị mkpa nke ndị Alakụba niile. Enwere ihe dika ntụaka iri abụọ na atọ maka ndị kwere ekwe ka ha "na-enye

ndị ọrụ ebere levy' (ụtụ) na Koran. Ụfọdụ ihe atụ bụ Surah 34:39, "Ihe ọ bụla unu na-enye

ebere Ọ ga-akwụ gi ụgwọ maka ya." Surah 58:10, "Mgbe gi na Onyeoziri na-akpakorita, nye

ebere tupu ogbako di otu ahụ..." Surah 64:12, "Ọ bụrụ na i na-enye Chineke ihe nbinye nke ukwuu, Ọ ga-eme ya *kwụọ gi ụgwọ okpukpu abụọ....*"

Iwu ndị ọzọ dị mkpa nke Islam bụ mmachibido inụ mmanya na iri ezi.

Ihe odide nke Islam bụ Koran, nke a kpokwara Koran, Hadith, akwukwọ nke

Okwu na omume Muhammad, Torah, (iwu nke Akwụkwọ Nsọ nyere Moses) na ozi-oma nke Jisus Kraịst. Koran na-ekwu na mkpughe ya “na-akwado akụkụ Akwụkwọ Nsọ nke bu ya ụzọ ya”(Sura 3:1 bụ ihe atụ) na-ezo aka na Torah na Ozioma. Enwere ihe na-adọrọ mmasi nkwpụta dị na Surah 6:153 nke ga-egosi na mmụọ ozi ma ọ bụ onye amụma ahụ abụghị na-eke Koran ka 'kwenye akwụkwọ nsọ'. “E kpughere akụkụ Akwụkwọ Nsọ ndị ahụ naanị mmadụ abụọ *obodo n'ihu anyị; Anyị amaghị ihe ha na-agụ; ma ọ bụ; nwere akwụkwọ nsọ e kpugheere anyị na anyị gaara eduzi nke oma karja ha.*”

A na-eji nkewa na okpukpere chi nke Ndị Kraịst na ndị Juu mee ihe ziri ezi maka mkpughe ọhụrụ ahụ.

A mụrụ Muhammad na 570 AD, ọnwá ole na ole ka nna ya nwụsịrị. Nne ya nwurụ mgbe ọ dị naanị afọ isii. Ọ bụ nna ochie zụlitere ya, mechaakwa zụlite ya. Dị ka onye ntorobịa o si na Mecca gaa Siria, ya na ndị na-anya ahịa. Alụmdi na nwunye mbụ ya mere na 595 AD mgbe ọ dị afọ 25 nye otu nwanyị di ya nwurụ bara ọgaranya aha ya bụ Khadijah. Ọ gbara afọ iri na ise karja ya. N'ime njem ya, ọ nwetara aha ọma maka ikwụwa aka ọtọ na amamihe. Ọzọkwa mgbe ị na-agafe site n'ala nke bụrụ Izrel, ọ bjara n'okpuru nduzi nke ndị Juu na

Ozizi Ndị Kraịst. Ndị ọgọ mmụọ ndị Arab nọ na-eke Allah, bụ Chineke Semitic kasị elu,

-71~

na ọtụtụ chi nwanyị ndị ha weere dị ka ụmụ nwanyị nke Allah. Muhammad guzosie ike

kwere na ya bụ onye ozi sitere n'aka Chineke, bụ onye ezitere iji kwado akwụkwọ nsọ ndị gara aga. Chineke kpugheere ya

Ọchịchọ Ya nye Abraham, ụmụ Israel, na Ndị Kraịst site n'aka ndị amụma na Ndị-ozị a họtara, ma ha nupụrụ isi n'iwu Chineke wee kewaa onwe ha ụzọ dị iche iche. Koran kwuru ugboro ugboro ma na-ebo ndị Juu ebubo na ha na-emebi Akwụkwọ Nsọ, na ndị Kraịst na-ekewa n'ime otu, na-eme ndị mọnk na ndị ụkọchukwu, na-eke Jizọs, nwa Meri dị ka Ọkpara Chineke. Islam na-akuzi na e nwere naanị otu Chineke na O nweghị nwa nwoke ma ọ bụ ụmụ nwaanyị.

Muhammad natara 'oku' ya ihe dịka 610 AD na mpaghara Mecca na Medina. Isi

Nkeji anọ anọwo na Mecca, Saudi Arabia. Ugbo a enwere ọtụtụ ngalaba nke ndị Alakuba dịka,

Sunni, Shite, Ismailis, Druze, Kurds na Babis, ebe Koran nọ na Surah 6:158 na 30:30.

kuzie sị, “Enwela ihe jikoro ya na ndị kewara okpukperechi ha n'òtù dị iche iche” na “Enwela

kewaa okpukpe unu ụzọ dị iche iche, onye ọ bụla na-ebuli ozizi nke ya elu.”A tulerere kpomkwem ihe ahụ

nnukwu ntụpọ nke ndị Juu na ndị Kraịst emewokwa n'ebe Alakuba nọ. Enwekwara a

Mysti cal ije na-akpọ Sufism nke malitere na narị afọ asatọ. Ọfọdụ obere okirikiri ezi ndị Alakuba, na-emeghachi omume na-eto eto ọwa nke islam obodo malitere mesie ndụ nke ime mmụọ ike na iru maka ịdị ọcha nke omume: site na narị afọ nke 12

Sufism abanyela n'ime usoro ndị ewu ewu dị mgbagwoju anya.

Enwere mgba na-aga n'etiti ndị Islam bụ okwukwe maka ikpe ziri ezi, mmadụ, na ebere, na ndị na-eji ya maka ịkpọasi, ime ihe ike, na ọchịchị ndọrọ ndọrọ ọchịchị. A ka na-amanye ụmụ nwanyi iyi chador site n'isi ruo na mkpisi ụkwụ, na mba ọfọdụ ha enweghị ike ịnya ụgbọ ala. Ha enweghị ike ịga njem na-enweghị ikike site n'aka onye nlekọta ha nwoke, na mgbe Koran na-enye obere ikike ụmụ nwanyi, ọ bụ naanị site 'nhọrọ' nkọwa nke Koran, Hadith, na Shariah, na amachibidoro ikike ụmụ nwanyi. Okwu 'Islam' pụtara 'nrubeisi. Ebumnuche nke Islam bụ iweta ọwa n'okpuru nkuzi ya.

Islam machibidoro okpukpe ọ bụla ọzọ na-abughị Islam. Onwụ bụ ntaramahụhụ maka onye ọ bụla a hụrụ na-eso ya

okpukpere chi ọzọ. Na mba ọ bụla Alakuba na-achị, anyị anaghị ahụ nnwere onwe okpukpe. Mgbe ole Ndị Alakuba adighị ike na mpaghara, ha ga-ekwu maka ọbụbụenyi na udo, ma mgbe ha nọ ndị siri ike, ha ga-egwepịa ndị ọzọ nile, ma tinye iwu ndị a n'ọfọdụ.

Edere Koran n'ụdị akwụkwọ n'ime afọ 644-656 AD site na ederede dị iche iche ihe ndị dị na Muhammad hapụrụ na 632 AD. Maka ndị Alakuba, ọ bụ ihe na-adighị agha agha Okwu Chineke dika mmụọ ozi Gabriel kpugheere Muhammad. Ewezuga amaokwu mmeghe na akụkụ ọfọdụ nke onye-amụma na-ekwu okwu ma ọ bụ mmụọ ozi na-ekwu okwu na onye mbụ, ndị a na-eche na ọkà okwu bụ Chineke. Islam na-akuzi na Chineke bụ otu, ma ọtụtụ n'ime Koran e dere iji nnọchiaha 'Anyị'. (Ihe atụ: Surah 7:11, "Anyị kere gi ma nye gi ọdịdị. Mgbe ahụ *Ayi we si ndi-mọ-ozu, daa n'ala n'iru Adam....*"Koran bụ mkpokọta nke pas sages kwuru na ekpughere Muhammad n'ime afọ 610-632 AD.

E kwuru na Jizọs bụ otu n'ime ọtụtụ ndị amụma Chineke nyere ọtụtụ obodo. Jizọs bụ nke a mụrụ site na nwa agbọghọ na-amaghị nwoke, bụ nwa Meri, ma ọ bughị Ọkpara Chineke. Jizọs emeghị mmehie, ma ọ bughị

Chineke, ọ bughịkwa Chineke. Akpogideghị ya n'obe, ọ bughịkwa onye nzọpụta. Ọ rịgoro n'eluigwe na-anwughị. A na-akpọ ya Mesaja, okwu, na mmụọ sitere na Chineke, na ayatollah ma ọ bụ akara sitere na Chineke. Koran na-ekwu na Surah 9:27,

"Ndị Krajst na-asị na Mesaja bụ Ọkpara Chineke: Otú ahụ ka ha na-ekwu, nke ha na-eñomi

ndị na-ekweghị ekwe nke ochie."Ọ bụ ihe na-adọrọ mmasị na mmụọ ozi Gabriel onye Muhammad kwuru na ya Mkpughe ya, gwara nwa agbọghọ na-amaghị nwoke aha ya bụ Meri, dị ka e dekọrọ na Luk 1:31-35, "Na le, i gāturu ime n'afọ-gi, we muanwa-nwoke, i gākpọ kwa aha-Ya Jizọs. Ọ gābu onye uku, agākpọ kwa ya Ọkpara nke Onye kachasi ihe nile elu: ma Onye-nwe-ayi Chineke gādi nye Ya oche-eze Devid nna-ya: Ọ gābu kwa eze ulo Jakob n'ihì na mgbe nile; ala-eze-Ya agaghi-adi kwa ọgwugwu. Meri we si mọ-ozì ahu. Kedu ka ọ ga-esi Nke a bụ, ebe m na-amaghị nwoke? Mọ-ozì ahu we za, si ya, Ike nke Mmụọ Nsọ ga-biakwasi gi, ike nke Onye kachasi ihe nile elu gēkpuchi kwa gi: ya mere ihe nsọ nke ga-amụ site na gị ka a ga-akpọ Ọkpara nke Chineke.

N'ebe a Gabriel na-ekwu na Chineke ga-amụ nwa site na Meri ma mgbe afọ 610 gasịrị na "Chineke amụbeghị Ọkpara." (Sura 17:111 dị ka ihe atụ) Nke a ọ bụ otu ihe ahụ Gabriel? e dere iji 'kwenye' Torah na Ozioma ahụ, ma na nke a ọ na-agbagha ha. Nke Koran na Surah 6: 100 na-ekwu "Onye kere eluigwe na ụwa. Olee otú Ọ ga-esi nwee Ọkpara mgbe Ọ nweghị onye mmekọ?" Luk dekọtara Meri dị ka 'nkwado' jibụ nne nke Ọkpara Chineke. Koran na-ekwu maka akwụkwọ nsọ e nyere ndị Juu, (Sura 45: 11) "Anyị nyere akwụkwọ ahụ. umu Israel we nye ha amam-ihe na ọnọdu-amuma..." Isaiah, kiet ke otu oro Ndị amụma dekọrọ amụma n'Isi 7:14, sị: "Ya mere Onyenwe anyị n'onwe ya ga-enye unu otu ihe. ihe-iriba-ama, Le, nwa-abọghọ nāmaghi nwoke gātu ime, muanwa-nwoke, ọ gākpọ kwa aha-Ya Immanuel."

Matiu, Onyeozì Jizọs dekọrọ otú nke a si mee na Matiu 1:18-23, "Ugbu a Omumu Jisus Kraist we di otú a: m̀be ọlusiri nne-Ya Meri na Josef, tutu ha zukọta, ewe hu ya ka ọ di ime nke Mọ Nsọ. Ya mere Josef di, ebe ọ bu onye ezi omume, nāchọghì kwa ime yae bu n'obi tinye ihe atụ ọha ọ puọ na nzuzo. Ma m̀be Ọ nēche ihe ndia, le, mọ-ozì nke Onye-nwe-ayi mere ka ọ hu ya anya na nrọ, si Josef, nwa Devid, atula egwu ikuru gi Meri buru nwunye; n'ihì na ihe aturu ime nime ya sitere na Mọ Nsọ. Ọ gēweta kwa pụtanwa-nwoke, i gākpọ kwa aha-Ya Jisus: n'ihì na Ọ gāzọputa ndi-Ya na nmehie nile ha. Ma ihe a nile ka e mere ka e mezu ihe ekwuru site n'ọnyị Onye-nwe site n'ọnyị onye-amụma si, Le Nwa-abọghọ nāmaghi nwoke gāmu kwa nwa-nwoke, ha gākpọ kwa aha-Ya Emmanuel; nke ma asugharia bu, Chineke nọyere ayi.

Koran na-ekwupụta na Chineke bụ otu, na nke ahụ bụ eziokwu. Ọ bụ Chineke n'anụ ahụ ka ọ dị

mụrụ Meri. Chineke mere ka anụ ahụ pụta, Jọn onyeozị ọzọ nke Jizọs na-akọwa nke a n'isi nke mbụ,
*"Na mbu ka Okwu ahu diri, Okwu ahu na Chineke dikwara, Okwu ahu buru kwa Chineke
Onye ahu na Chineke diri na mbu. Ekèrè ihe nile site n'aka-Ya; ma ọ bughị Ya ka ọ dighi
ihe ọ bụla a na-eme." Amaokwu 14, "Okwu ahụ wee bụrụ anụ arụ, wee biri n'etiti
anyi. (anyị wee hụ ebube ya, ebube nke Ọkpara ọ mụrụ naanị site na Nna) jupụta n'amara na
eziokwu." Chineke n'onwe ya kwuputara udi-isi nke Jisus ma Matiu dekwere ya na abuo
ebe; na baptism Ya na nnwogha Ya. Matiu 3:16 "Jizọs mgbe ọ nọ
e mere baptism, si na miri rigo ngwa ngwa: ma le, elu-igwe meghere Ya;
na ya (Jọn) we hu Mọ nke Chineke ka Ọ nēfeda dika nduru, nādakwasi kwa Ya: ma, le a
olu sitere n'elu-igwe nāsị, Nke a bu onye ihe-ya nātọm uto **Nwa-nwoke, onye ihe-ya dim uto, nurunu
Ya."***

Chineke bụ otu, Chineke adighi ahụ anya, na Chineke bụ Mmụọ. Kraịst bụ onyinyo Ya, Ọkpara nke
ihe nile, O we me ihe nile ọzọ. Chineke, ebe anādighi-ahu anya, O mere Onwe-Ya onyinyo;
Ọkpara ya. Pọl onyeozị kọwara n'akwụkwọ ozi e degaara Ndị Kọlọsi, isi nke mbụ
na-ekwu maka inaputa anyị n'ike nke ọchịchiri, na itughari anyị n'alaeze ahụ
nke Ọkpara Chineke hụrụ n'anya n'amaokwu nke 15 ọ na-agụ, "Ọnye bụ onyinyo nke Chineke a na-apughị ihu
anya, bụ onye e bu ọzọ mụọ.

*nke ọ bụla e kere eke; n'ihị na site n'aka-Ya ka ekere ihe nile, nke di n'elu-igwe, na nke di nime ya
ywa, nke a na-ahụ anya na nke a na-apughị ihu anya, ma ha bụ ocheeze, ma ọ bụ ọchịchị, ma ọ bụ ndị isi, ma ọ
bụ
ike; Ekèrè ihe nile site na Ya. Ọ bu kwa n'iru ihe nile, na site n'aka-Ya ihe nile
ihe mejuputara." Amaokwu nke 19, "N'ihị na ọ dī Nna Nna m uto na nju nile bi nime Ya."*

Jizọs bụ Chineke. Jizọs bụ onyinyo nke Chineke. E mere Jizọs n'anụ ahụ ka o biri n'etiti anyị dī ka Chineke na
mmadụ, ka o nwee ike ikwụ ụgwọ ugwo dī mkpa iji mee ka anyị dighachi ná mma, dika ndị mmehie, na Chineke
site n'ọnwụ Ya.

n'obe. Okwesị ntụkwasi obi bụ isi na Islam, nkwenye na naanị otu Chineke. Nkwenye na otutu chi ma ọ bụ
na ndotị nke chi Chineke na onye ọ bụla na-ajụ. Ndị Kraịst kweere na otu Chineke, ndị Juu
kwere na otu Chineke, Chineke nwere ike ibụ ma dī n'ụdị dī iche iche ma ka bụrụ otu, na idị n'otu na ike nile.
(Mmiri nwere ike ibụ ice, mmiri mmiri, ma ọ bụ uzuoku ma ka bụrụ H2O) A na-akpọ Jizọs na Koran dī ka mmụọ
nke Chineke,

na onye amụma weere dī ka onye amụma ma ọ bụ onyeozị ọ bụla ọzọ. Ọtụtụ ndị ọkà mmụta Alakuba na-ahụ
mmụọ ozi Gabriel

dị ka Mmụọ Nsọ. Surah 43:72: “Kwuo (Ndi Kraịst) ma ọ bụrụ na Onye-nwe ebere nwere nwa, m ga-abụ. mbụ ife ya ofufe.”

Nzọpụta bụ okwu nke okwukwe na ezi ọrụ. Surah 2:80 na opekata mpe ntụaka 35 ndị ọzọ

gosi: “Ma ndị nwere okwukwe ma na-arụ ezi ọrụ bụ ndị nketa nke paradajs,” bụ ụmụ mmadụ

dị mma n'ezie, ma na-ada ada ma chọrọ nduzi. Ntuzi n'etiti omume ọma na ajọ omume

na-ekpebi ọdinihu ebighi ebi na paradajs ma ọ bụ hell. Ebere Chineke nwere ike na-atụnye ihe ọtụtù mana ọ ejighi n'aka

tain. Surah 8;25 . “Ndi kwere ekwe, ọ bụrụ na unu atụ egwu Chineke, Ọ ga-enye unu nzọpụta, sachapụkwa unu n’ime unu

mmehie wee gbaghara gi.” Surah 92: 1, “Maka onye na-enye onyinye na-eche onwe ya nche megide ihe ọjọọ ma kwere n’idi mma, anyi ga-eme ka ụzọ nzọpụta di nro....” Na ma Torah na

Ozioma ọ di mkpa na a churụ àjà ọbara maka mmehie, tinyere okwukwe. N’ime

Torah ọ bụ àjà anụmanụ, n’Ozioma, ọ bụ Ọkpara Chineke bụ nwa atụrụ Chineke

nke na-ewepụ mmehie nke ndi kwere ekwe. Na Koran naanị 'okwukwe na ezi ọrụ' di

dị mkpa, ọ dighi àjà ọbara mkpa ebe a.

Anyi na-ajụ ajụjụ a; Otu okpukpe ọ ka nke ọzọ? Na Surah 2:61

na 5:65 “Ndi kwere ekwe, ndi Juu, ndi Kraịst na ndi Sabia - onye ọ bụla nke kwere na Chineke na ndi ikpeazu.

ubochi na-eme ihe ziri ezi-A ga-anata ụgwọ ọrụ site n'aka Onye-nwe ha: ha enweghi ihe ha ga-atụ egwu ma ọ bụ itụ egwu

mgbaghara,” Surah 29:46, “Nwee obi uto mgbe gi na ndi akwukwo ahụ na-arụ ụka...” “Anyi

kwere n’ihe e kpugheworo nye ayi na nke ekpughere gi.” _Lee ha

kwere na ihe niile nwere ike ikwụ ụgwọ site na Chineke, ma okpukpe abughị otu!

Koran na-ekwu na a ga-enwe ubochi ikpeazu nke igu na ụgwọ ọrụ, na mbilite n’onwu nke

ahu. Paradajs ebighi ebi maka ndi kwere na Islam na hell ebighi ebi maka ndi na-ekweghi ekwe; ndi na-ekweghi ekwe

bụ ndi na-ajụ Islam. N’ime Surah ndi di n’elu, ndi kwere ekwe di ka ndi Juu, Ndi Kraịst, na

Ndi Sabeen nwekwara ohere nke inweta ụgwọ ọrụ. Ọ naghị agbanwe agbanwe ibụ Onye Kraịst na onye Alakuba n’out oge ikwere okpukpe abụọ na-abughị otu na ozizi.

Ndi na-ekweghi ekwe bụ ndi iro. The Koran iwu Alakuba na-alụ ọgụ na-akpata nke Allah nke bụ

okpukpe Islam. Enweghi nkewa nke ụka (alakuba) na steeti na nkuzi islam.

Ọchichi bụ ma ọ bụ kwesiri ibụ okpukpe, okpukpe ahụ bụkwa ma ọ bụ kwesiri ibụ ọchichi.

Nke a choro mwufu obara. Surah 9:121, "Ndi kwere ekwe, buso ndi na-ekweghi ekwe bi ogo
gburugburu gi, mesoo ha ihe ike." Surah 66:7, "Onye amuma, buso ndi na-ekweghi ekwe agha na ndi
ndi ihu abuo na-emesokwa ha ihe ike. Ala mmuo ga-abu ebe obibi ha, ihe ogor ga-abukwa ha."—Sura 8:59.

Ka ndi na-ekweghi ekwe ghara iche na ha ga-apu ma oji, ha enweghi ike ime

so. Kpokota madu nile na ndi-agma imegide ha n'iwu-Gi, ka i we tiye ujo

banye n'onye iro nke Chineke na onye iro gi."E nwere ihe kariji iri ato ntuka maka ogo maka

ihe kpatara Chineke na Koran. Surah 4:91, "O buru na ndi a anoghi gi nso, o buru na ha

enye-kwa-la gi udo, akwusi-kwa-la ibu-agma-ha imegide gi, jide ha, bue ha

ebe o bua i huru ha. Anyi na-onye gi ikike zuru oke n'ebe ndi ikom di otu ahu no. Surah 9:111, "Chineke

azutawo n'aka ndi kwesiji ntukwasiji obi ndu ha na ngwongwo nke uwa, ma n'azu ekwewo nkwa

ha a ubi. Ha ga-alu ogo

n'ihu nke Chineke, ha ga-egbu ma gbuo ha. Nke a bu ezi nkwa nke O nwere

nke e mere na Torah, Ozioma, na Koran."

A na-asughariki okwu ahu bu 'jihad' di ka 'agma di nso' ma na-akowa ogo a na-alu n'ebe ahu

Ebumnuche Islam nke 'igbanwe uwa,' nke nwere ike igunye iji ndi agha na-atughari

ndi mmadu na Islam, ma o bu nweta ikike ndoro ndoro ochichi iji mejuputa ukpuru nke Islam n'ime oha

ulo oru. Ufodu ndi ochichi Alakuba ejirila echiche jihad mee ihe iji kwado agha maka ya

ochicho ndoro ndoro ochichi. Ufodu otu islam ka na-eji Jihad eme ihe n'uzo mkpari. O dighi

nnwere onwe okpukperechi na ndi Alakuba na-achi mpaghara uwa. Di ka oge gboo Islamic

iwu, uwa kewara uzo ato, Ulo nke Islam, ebe ndi Alakuba na-achi;

Ulo udo, ebe enwere nkwekorita udo na ndi Alakuba na ike ndi ozo; na

ndi ozo nke uwa, weere na-ekweghi ekwe.

Enwere ugwo oru maka ndi kwesiji ntukwasiji obi. Surah 3:192. "- ndi tara ahuhu n'ihu m

ma luo ogo wee gbuo: M ga-agbaghara ha mmehie ha ma tinye ha n'ubi a gbara mmiri

site na iyi na-agba oso ..." Surah 9:18: "Onyenwe anyi ekwewo ha nkwa ebere sitere n'aka Ya, na

Obi utu Ya, na ubi nke obi utu ebighi ebi ebe ha ga-ebi ruo mgbe ebighi ebi." Surah 38:44.

"Ndi na-anodu ala ihu na ihu n'elu ihe ndina di nro, a ga-eji ya ejere ha oziotu iko juru na a

isi iyi na-asoputa, na-acha ocha, na-atokwa ndi na-anu ya utu." Ha ga-anodu ala na-eme ihere,

umu-abogho namaghi anya namaghi nwoke, dika ndi di ocha dika akwa enyi-nnunu.

Iwu Alakuba, nke a na-akpo Sharia, na-akwaputa ebumnuche omume nke obodo. Iwu Islam dabere

na isi mmalite anọ, ma ọ bụ mgborogwu nke iwu. Abụọ ndị mbụ bụ Koran na Sunna, ma ọ bụ Hadith, The atọ isi iyi, na-akpọ ijihad bụ "orụ onye echiche." A na-eji ya dị ka ihe analoji echiche maka okwu ndị Koran ma ọ bụ Sunna ekpuchighị ya. Isi iyi nke anọ nke iwu bụ nkwenye nke obodo, usoro na-adighi mma nke choro ogologo oge iji zulite; ma nwee ike igbanwe, na-atufu ufodu echiche na inakwere ndi ozo. E nwere odiche nke Iwu islam na mpaghara ndi otu ndi Sunni ma ọ bụ ndi Shiite na-achi. Ha niile na-eji usoro echiche iji mesoo mpaghara iwu nke Koran ma ọ bụ Sunna kpuchirighi ya. Iwu islam gunyere ma iwu na ukpuru omume ma ọ bụ okpukpe.

Ndi Alakuba na-achoghi mkparita uka ha na ndi okpukpere chi ozo, mana n'oge na-adibeghi anya esorola ndi nnochianya nke Iso Uzọ Kraist na okpukpe ndi Juu, nke a ghotara na Islam di ka ndi ozo okpukpere chi nke akwukwo.

Agba ochie, Torah na Agba Oheru (Ozioma) na-adọ aka na nti megide ugha ndi amuma. Deuteronomi 13:1-5; 18:20-22, Mati 7:15-24; 1 Jon 4:1-2 bu ihe atu.

Ndi Alakuba na-aghota na e nwere ndi ozizi ugha n'uwu. Ozioma ahụ na-ekwu banyere otutu ndi oru ebube nke Jisus Kraist, na ndiozi Ya. Koran anaghi ekwu na Muhammad ruru oru ebube o bu, ma ọ na-akuzi na Jizos ruru oru ebube. Koran na-ekwu na Kraist tughariri nnunu nke e ji uru kpuo gho nnunu di ndu, O gwkwara "onye a muru kpuru isi na *onye ekpenta site n'ikikem: na otu I siri me ka ndi nwuru anwu si n'onwu bilie, site n'ikikem.* Surah 5: 110-115 bu ihe atu. Enwere otutu amuma gbasara Kraist n'ime Testament ochie na ogbugba ndu oheru ya, di ka Jeremaya 31:31-34, Daniel 2:44, na Aizaya 53.

amuma ndi di n'ime ochie ma ọ bụ agba oheru na-ebu amuma obibia Muhammad. Oheru Amuma ndi a gba a deoro otutu amuma Jizos Kraist buru.

Koran gwara Ndi Kraist ka ha ghara igafe akwukwo ahụ, ma kpo Jizos onye ozi sitere na Chineke na Mo nke sitere na Chineke. A gwara Ndi Kraist ka ha noro n'oke nke okpukpe ha, e deoro n'ime Akwukwo Nso, akwukwo nso. Akwukwo ahụ kwuru na Jizos enweghi mmehie, Ndi-Hibu 4:15. The Koran ghotara na Muhammad bu onye mmehie na mkpa mgbaghara. Na Surah 47; 19, "Ya mere *mara (O Mohammed) na o dighi Chineke ma e wezuga Allah, na-arjo mgbaghara maka mmehie gi na maka ndi ikom na ndi inyom kwere ekwe.*"

Ndi Kraist anaghi ekwubiga okwu okè ma ọ bụ na-agabiga okpukperechi ha na inakwere ihe Akwukwo Nso na-ekwu banyere Jizos Kraist ibu Okpara Chineke nakwa na ọ turu ime site na Mmuo Nso. Nke a

bụ ihe Akwụkwọ Nsọ kwuru na Matiu 1:18-23, Matiu 11:27, Matiu 14:33, Mak 1:1, Luk.

1:35 na Jọn 1:34. Ndi ode akwụkwọ atọ dị iche iche na-ekwu nke a, na-egosikwa na nke a bụ mmezu nke amụma sitere n'aka ndi amụma Testament Ochie.

Dị ka Koran na-ekwu na Surah 5: 46, "Ndi na-emebi iwu bụ ndi na-adighi ekpe ikpe di ka o di.

Mkpughe nke Chineke. N'iso ha ka Ayi zipuru Jisus nwa Meri ka o guzosie ike na Torah

kpugheere ya, ma nye Ya Ozioma nke e nwere nduzi na ihè, na-akwado ihe

ekpughere na mbu na Torah: ndu na ndumodu nye ndi ezi omume. Ya mere ka

ndi na-agbaso Ozioma ahụ na-ekpe ikpe dika ihe Chineke kpugheere n'ime ya. Ndi na-eme ihe ojoo

bụ ndi na-adighi ekpe ikpe dika mkpughe nke Chineke si di.

Ihe niile e meworo ma o bụ kuziere site n'aka ndi si na ha bụ Ndi Kraist abughị Ozioma ma o bụ eziokwu

Iso Uzo Kraist. Ezi Ndi Kraist bụ ndi na-ekpe ikpe ma na-eme ihe di n'Akwụkwọ Nsọ, nke Chineke

kpugheere Jizos na ndi ozi Ya. O buru na Ndi Kraist emeghi ihe di n'ime Akwụkwọ, Koran

kwetara na ha bụ 'ndi ajo mmadu.' O gaghị adi mma iji ihe ufodu Ndi Kraist na-ekpe ikpe

emewo ma o bụ na Ndi Kraist kewara n'otu di iche iche. Akwụkwọ ahụ enyeghi ikike ndi a

nkewa na-akuzi megide ha. Koran kwetara na ihe e kpugheere Moses, ndi

Ndi amuma, Kraist na ndi ozi ya bụ eziokwu sitere na Chineke. Nke a ga-achọ ka a

Ndi Juu niile, Ndi Kraist, ndi Alakuba, na ndi Alakuba kwesiri inyocha omumu Akwụkwọ Nsọ zuru oke

Sabeans otu.

Na Ndi Hibru 1: 1-2 Akwụkwọ na-ekwu na Chineke n'oge ochie kwuru "n'udi di iche iche"

ndi amuma"ma n'oge ikpezu a agwawo anyi okwu site n'Okpapa Ya, Onye O hoputara

Onye-nketa nke ihe nile, na onye O sitere n'aka ya kee uwa."Udi di iche iche nke

nzikorita ozi kwesiri, Chineke anaghizi agwa ndi mmadu okwu taa site n'onu ndi mmuo ozi ma o bụ ndi amuma, kama anyi

nwere Okwu Ya na ogbugba ndu oheru ma o bụ agba. Nke a bụ okwu ikpezu nke Chineke "n'ikpezu a

ubochi."

Ndi mmadu ma o bụ ndi mmuo ozi na-akuzi ozi oma di iche bu ndi a buru onu. Ndi Galetia 1:6-8: "O na-eju m anya na unu

ewezugara ngwa ngwa n'ebe Onye kpokuru unu ba n'amara nke Kraist rue ozi-oma ozoo;

nke na-abughị ozoo; ma e nwere ufodu ndi na-enye unu nsogbu, na-achokwa igbagoo ozi oma nke

*Kraist. Ma o buru na ayi onwe-ayi, ma-obu mo-ozu nke sitere n'elu-igwe nezisa unu ozi oma o bula ozoo ma-
obughi nke ahu*

nke anyị kwusara unu, ka ọ bụrụ ọnyị."

Gịnị bụ isi iyi nke ihe ọmụma? 2 Pita 1:3 "Ike Chineke enyewo anyị ihe niile

gbasara ndụ na nsọpụrụ Chineke. "Na "na-akpọ anyị ebube na omume ọma." Rịba ama, anyị nwere ihe niile

dị mkpa maka ndụ na nsọpụrụ Chineke. Nke ahụ ga-egosi na ọ dighị mkpa maka Koran dị ka

Ndị Alakụba na-ekwu na mmụọ ozi na Mohammad onye amụma nyere, onye amụma ụgha doro anya,

mmụọ ozi duhiere. Ọ bụrụ na o kwuru na anyị chọrọ karịa 'ihe niile' ndị a nke Kraịst nyere, anyị ga-achọ

nwere nke ukwu, ma ọ bụrụ na o kwuru obere, ọ gaghị atụkwasi ihe ọ bụla. Ọ bụrụ na ọ bughị otu, ọ nweghị ike 'kwenye' na

Torah na Ozioma dị ka o kwuru na-eme.

Echiche ikpezụ, site na Jud, amaokwu 3 na 4, "Ndị m hụrụ n'anya, mgbe m tinyere mgbalị niile iji degara ya akwụkwọ.

gi nke nzoputa nkịti, yaọ dị m mkpa ka m'degara unu akwukwọ, na-agba unu ume otú a

unu kwesiri igbasi mgba ike maka okwukwe nkeotu mgbe e nyefere ndị nsọ. Maka

ndikom ufodu we ba n'amaghi-ama, ndi ewereworo chie echichi ka ha buru ikpe nka;

ndị na-adighi asopuru Chineke, na-atughari amara nke Chineke anyi ka ọ bụrụ omume ruru aru, na-agonari naanị Onyenwe anyi.

*Chineke . na Onyenwe anyi*Jesu Kristi."

Koran na-agonahụ na Jizọs bụ Ọkpara Chineke, na adabaghị na akụkọ nke mkpụrụ nke

Abraham dika Chineke kwere nkwa ma gwa ya na Torah na Ozioma.

Nkewa ISLAMIC

L

Ndị Sunni

(Ndị ndu ahọputara)

MUHAMMAD

M Shiite

I

Sufi

(Nkọwa nke ime mmụọ)

(Nari afọ 7 ruo 10)

Hanafi

(Al-Mazahebul Arb'h) II

Shafi'y Maliki Hanbali Kharijis

(Khawarif)

(Ndi nkesa)

Ndi WahabM (Ndi mgbanwe)

Abd-ul-Wahabis nke narị afọ nke 18

(Osama bin Laden)

I

Ya na

(ụkpụrụ

nke Islam)

Ndi Faqirs

(Darweshes)

Achoghị m ya

(ụkpụrụ

nke Islam)

Iri na abụọ

(Imam)

(Ụmụ ụmụ Ali)

I.

(Ọbara nke Muhammad)

II

Ndi Seveners Zaydis

(Jsmalis) (Ise) I .1.

Bahatism

(Babism) 1844 AD

(Lee Bahai

Okwukwe ụwa)

I

Ndi Carmat Ọgwụ ọjọọ na-agwụ ike

Surah 6:158: "Enwela ihe jikoro ya na ndi kewara okpukperechi ha n'otu."

Surah 23:50, Ma ndi mmadu ekewawo onwe ha n'igwe di iche iche, onye o bu la na-anuri onu n'ozizi nke ya.
Hapu ha n'ajo omume ha ruo oge ufodu.

42:13, "Na-edebenụ okwukwe ahụ, unu ekewakwala onwe unu n'igwe di iche iche.